

ZA ZPR
K DO

DO

Emil Hruška

Aktovky v dějinách

GEHEIM

EDICE

MAGNETKA

Národní archiv

Dr. Albert Demant's policy
of the Fatherland's policy

Emil Hruška

Aktovky v dějinách

NAKLADATELSTVÍ EPOCHA
PRAŽSKÁ VYDAVATELSKÁ SPOLEČNOST

Ediční rada Edice Magnetka:

Prof. PhDr. Robert Kvaček, CSc., (FF UK Praha, Technická univerzita Liberec)

Doc. PhDr. Jan Halada, Csc., (FSV UK Praha, Institut komunikačních studií)

Prof. PhDr. Radek Fukala, Ph.D. (Univerzita Hradec Králové)

PhDr. Miloslav Martínek, CSc.

JUDr. František Čermák

Copyright © Emil Hruška, 2015

Czech edition © Nakladatelství EPOCH, PRAŽSKÁ VYDAVATELSKÁ SPOLEČNOST, 2015

ISBN PDF 978-80-7425-439-0

Obsah

Aktovka	7
Aktovky kolem Heydricha	9
Aktovka lajdáckého špióna	19
Aktovka nešťastného kurýra	25
Aktovka skladatelova	29
Aktovka v alžírské válce	32
Tajemství Mussoliniho aktovky	37
Aktovka z vozu Volvo 240 GL	42
Aktovka s dolary KGB	49
Aktovka „majora Martina“	54
Palachova aktovka	62
Aktovka „doktora Smrti“	69
Aktovka pro K. H. Franka	73
Aktovka Dubčekova	77
Aktovka filosofova	83
Aktovka, která neexistovala	86
Ukradená aktovka dr. Alberta	91
Aktovky v atentátu na Hitlera	97
Použité prameny a literatura	107
O autorovi	108

Aktovka

Předmět důležitější, než bychom si snad pomysleli.

Především pro muže, u nichž nad určením „*módní doplněk*“ jednoznačně převažuje praktické využití tohoto předmětu. Pěkná, kvalitní aktovka patří ke stylovému entrée stejně jako dobře oholená tvář, padnoucí oblek a vycíděné polobotky.

Ostatně i pro ženy moderní doby je původní a nezaměnitelný účel aktovky prvním důvodem jejího používání, aspekt „*módního doplňku*“ je hodnocen a naplňován až po seznání potřeby aktovku nosit. Nebo nechat si ji nosit, to podle každého. Takzvaný „*podržtaška*“ pak znamená nejen profesi, ale i jednoznačné společenské a charakterové zařazení.

Podle slovníků je aktovka brašnou na spisy. Nebo taky schránkou pro transport předmětů. Já bych byl pro tu první jednoduchou definici s tím, že spisy lze v aktovce doplnit nebo zcela nahradit i jinými věcmi. Platí však po předlouhá léta, že aktovky jsou tradičně vyráběny pro lidi, živící se „*hlavou*“, tedy takzvané inteligenty. Ale pozor, na kvalitní a impozantní aktovku si možná mnohem více potrpí pseudointeligeni, kterých je na světě mnohem více, než skutečných pracantů ducha. Tím lépe však pro aktovkářský průmysl.

Aktovky se zhotovují z kůže nebo umělé kůže. Někdy také z jiných materiálů, jak umělých, tak přírodních. Ale ta správná aktovka by měla být kožená. Barvy hnědé nebo černé. Zvláště vonící a příjemná na dotek. A zajímavá a hodná pozornosti, nejlépe však obdivu jiných, ať už svou masivností třeba, či elegancí. Platí rovněž, že aktovka, hodná svého titulu, musí být za každou cenu seriózní, i když jest jí figurovat v aférách a situacích, které jsou neseriózní, ba komické až fraškovité, nebo dokonce protizákonné.

„*Aktovky mají velmi často držadlo a chlopeň. Tyto tašky jsou používány kancelářskými zaměstnanci, učiteli a úředníky, kteří musí*

přepravovat listiny nebo podobné věci. Design aktovek je většinou prostý a jednobarevný,“ napsal kdosi. Ale proč tak strnulé zúžení uživatelů aktovek?

Dovede si někdo představit politika, úředníka, vědce nebo literáta bez aktovky? Ale ano, může být, jenže pak, nejde-li o nekonkrétní představu, leč o jistého člověka, je tento nenositel aktovky nevěrohodný. Navíc: proč by si odpíral používání tak skvělé, praktické a elegantní věci, kterou aktovka je?

Kdy se aktovky objevily na světě?

Aktovka je produkt evolučního vývoje. Její historie sahá až do středověku. Tehdy společenská konvence vyhradila jen mužům právo nosit tašky. Ty byly z kůže nebo látky a nosily se připevněné k opasku. V 15. a 16. století se tašky staly běžnými i pro ženy, které je rovněž nosily na opasku. V 17. století dostaly tašky tvar měšce a do módy přišlo jejich skrývání pod kabátem či sukní. Další vývoj přinesl nošení tašek v ruce a odtud už nebylo daleko ke vzniku aktovek. Objevily se ve druhé polovině 19. století. Jejich čas, ba přímo kult však přišel až ve 20. letech minulého století. A trvá podnes.

V minulém století sehrály aktovky v řadě případů historickou, nebo alespoň pozoruhodnou roli. Samozřejmě pro to, co obsahovaly nebo měly obsahovat. Nikoli nedůležité však také bylo, komu ta či ona aktovka patřila v daných časových a prostorových souřadnicích.

Pár takových případů jsme zpracovali a nabízíme je laskavému čtenáři. Třeba on sám si vzpomene na kauzy další, kde neživý předmět s názvem aktovka měl až fatální vliv v životech lidí.

Nebo jen pocítí potřebu si aktovku konečně pořídit.

Snad aby třeba právě ona také...?

Autor

Aktovky kolem Heydricha

AKTOVKA GABČÍKOVA A AKTOVKA KUBIŠOVA

Ve středu 27. května 1942 v 10.35 hod. zaútočili v Praze-Libni českoslovenští parašutisté, rotmistři Jozef Gabčík a Jan Kubiš, na zastupujícího říšského protektora SS-Obergruppenführera Reinharda Heydricha.

Okolnosti tohoto útoku jsou obecně známy, dodnes však nejsou zcela jasné do všech podrobností. Podstatnou byla skutečnost, že Heydrich dne 4. června 1942 na následky zranění, utrpeného při útoku, zemřel. Nejen, že tento odbojový čin neměl v okupované Evropě obdoby: mimořádný byl také rozsah policejních pátracích opatření, souvisejících s vyšetřováním tohoto činu a následná perzekuce českého civilního obyvatelstva.

Hned po provedení tohoto činu se předměty, nalezené na jeho místě, staly vodítky pro pátrání po pachatelích. Zajištěny byly dvě aktovky, jízdní kolo, plášť a samopal. Uvnitř aktovek pak byly ještě další věci. Jak se ukázalo, klíčovými pro identifikaci pachatelů, ale také jejich pomahačů, se staly právě aktovky.

Číslem jedna byla německými vyšetřovateli označena aktovka Gabčíkova, tedy „*střelce ze samopalu*“. Zvláštní vydání důvěrného Policejního věstníku č. 1 z 3. června 1942 ji popsalo takto: „*Měkká taška z hovězíny s hladkou tmavě hnědou obrubou, 410 : 280 mm velká. Uzavření příklopu jest na zámek uprostřed a po jednom řemínku a stiskacím knoflíku po stranách. Aktovka jest silně opotřebená a na okraji neodborně černou nití opravená. Uvnitř jest mezistěna ze světlého drilu. Držátko jest silně propocené a vytažené.*“

Aktovka č. 2, patřící „*vrhači bomby*“, tedy Janu Kubišovi, byla popsána jako „*hnědá, silně opotřebená aktovka z hovězíny, imitace krokodýlí kůže, laciné kvality, velikosti 375 : 250 mm. Na příklopu uprostřed obyčejný zámek a na obou stranách po stiskacím knoflíku.*“

Na postranních švech je neodborně černou nití opravena. Na přední straně 10 cm od pravého a 5 cm od dolního okraje je 10 mm dlouhá obloukovitá trhlina, sešitá čtyřmi paprskovitými stehy“.

Obě aktovky obsahovaly bombu, jaká byla použita Kubišem. Bomba v Gabčíkově aktovce neměla roznětku, čili v policejní mluvě „nebyla ostrá, ale jinak schopná použití“. Gabčíkova aktovka kromě toho obsahovala rezervní zásobník do samopalu, Kubišova pak zašpiněnou čepici „béžové barvy z tenké látky, velikosti 55 cm, uvnitř s velkou kulatou modro-červenou značkou obchodního domu „Bílá labuť“.

Gabčík svou aktovku nechal před akcí na řídítkách dámského kola, na kterém přijel a které odstavil ke sloupu při široké jízdě dráze naproti místu činu. Nedaleko, opřené o sloup pouličního osvětlení, nechal své kolo rovněž Jan Kubiš, který pak na tomto kole uprchl po provedeném útoku, když předtím odhodil aktovku na drátěný plot zahradnictví proti místu činu.

„Muž hned poté, co se dostal ke svému kolu, odhodil stranou aktovku (...) Já jsem (...) zvedl aktovku, kterou muž odhodil a všiml jsem si, že uvnitř je nějaký předmět, který vypadá jako bomba. Protože se mezitím seběhlo mnoho lidí a druhý pachatel by eventuálně mohl tuto bombu ještě použít, vzal jsem aktovku k sobě,“ uvedl svědek Rudolf Šrámek. Za to, že se podle gestapa „vyznamenal obzvláštní pozorností na místě činu“, dostane od nacistů odměnu 100 000 korun.

Zajištěné předměty byly vystaveny ve výkladní skříni firmy Baťa na Václavském náměstí a představeny v novinách i filmových šotech.

Dne 16. června 1942 se na hlavní úřadovně gestapa v Praze dobrovolně přihlásil „parašutista bez zaměstnání“ (jak napsal Jaroslav Andrejs) Karel Čurda, kolega Gabčíka, Kubiše a dalších parašutistů. Zrádce, od něhož se odvíjela další pátrací a represivní opatření, mající jeden vrchol ve smrti sedmi parašutistů včetně Gabčíka a Kubiše v kostele Cyrila a Metoděje (dříve sv. Karla Boromejského).

V Předběžné zprávě o síti českých agentů-parašutistů v Čechách a na Moravě odhalené v souvislosti s pronásledováním pachatelů atentátu na SS-Obergruppenführera Heydricha, kterou

vypracovalo pražské gestapo 20. června 1942, mimo jiné stálo: „(Čurda) Prohlásil, že chce učinit svědeckou výpověď a požádal o předložení aktovek nalezených na místě atentátu, neboť se domníval, že vlastníka jedné z nich zná a bude o něm moci podat konkrétní informace. Uvedl, že aktovka patří jistému Josefu Gabčíkovi (...), a že tento Gabčík je rovněž agentem-parašutistou (...) V průběhu dalšího výslechu Čurda po předložení většího počtu aktovek s jistotou označil aktovku zajištěnou na místě atentátu za vlastnictví výše zmíněného agenta-parašutisty Josefa Gabčíka (Gabčík byl slovensky Jozef – pozn. aut.). Již dříve uvedl, že aktovka, kterou viděl před atentátem u Gabčíka v bytě manželů Svatošových (Praha 1, Melantřichova ul. 15), byla pod zámkem odřená. (Svatošovi po jistou dobu Gabčíka a Kubiše ukrývali – pozn. aut.) Toto místo zatřel Gabčík hnědým krémem na boty. Čurda aktovku, nalezenou na místě atentátu, ihned identifikoval. Z jeho dalších slov vyplynulo, že Gabčík pár dní před atentátem nosil v aktovce samopal a že uvnitř byla čerstvá tráva. Expertíza aktovky Kriminálně – technickým ústavem Bezpečnostní policie v Berlíně prokázala, že poslední majitel používal aktovku k donášení trávy a jetele, tedy pravděpodobně potravy pro králíky.“

V takzvané Pannwitzově závěrečné zprávě o vyšetřování atentátu na Heydricha, nesoucí datum 25. září 1942, ohledně Čurdy a jeho entrée na gestapu stálo, že jmenovaný „blíže popsal situaci, při níž měl příležitost tašku vidět a dodal, že v ní tehdy byla čerstvě nasečená tráva. Touto poznámkou se jeho výpověď dostala do úplně jiné roviny, neboť expertíza aktovky provedená Kriminálně-technickým ústavem Bezpečnostní policie v Berlíně prokázala, že v aktovce se nacházely četné zbytky vysušených listů a stonků, kus zelného listu, dva listy pelyňku atd. Když byl Čurdovi předložen větší počet aktovek, vybral s naprostou jistotou, bez hledání a přemýšlení aktovku, která skutečně patřila jednomu z pachatelů (...) a v níž byly při kriminálně-technickém šetření nalezeny zbytky rostlin a zeleniny“.

Gabčík tak byl na základě aktovky prvním identifikovaným pachatelem útoku proti Heydrichovi. Ostatně u Svatošových si aktovku, rozpáranou ve švu, vypůjčil Jan Kubiš a sám ji primitivně vyspravil černou nití. Gabčík pravděpodobně dostal aktovku, jejíž

odřeny v bytě Svatošových natřel krémem na boty, od své milenky Anny Malinové. Svatošovi (Josef a Marie) po svém zatčení gestapem obě aktovky poznali, ale nepřiznali to.

GABČÍKOVA AKTOVKA A STANNÝ SOUD

Sedm československých parašutistů včetně Gabčíka a Kubiše našlo své poslední útočiště v pražském kostele Cyrila a Metoděje (dříve sv. Karla Boromejského), v jeho kryptě. Zde 18. června 1942 po heroickém úporném boji s mnohonásobnou přesilou nacistů vlastní rukou zahynuli.

Kostel patřil řecko-pravoslavné církvi resp. její větvi, vedené biskupem Gorazdem, občanským jménem Matějem Pavlíkem (nar. 1879). Parašutisté našli v kostele úkryt se souhlasem a za aktivní pomoci jak Gorazda, tak duchovních Aloise Čikla (nar. 1900), Vladimíra Petřeka (nar. 1908) a laického předsedy sboru starších chrámu Jana Sonnevenda (nar. 1880). Smrt parašutistů v kostele byla výrazným mezníkem apokalypticky tragické cesty, k níž impulz vzešel od zrádce Karla Čurdy. Od něho se odvíjela také cesta biskupa Gorazda a dalších pomocníků z kostela ke smrti. Dne 3. září 1942 byli tito lidé odsouzeni stanným soudem a v následujících dvou dnech popraveni.

Na stanném soudu se však odehrálo něco, co této tragédii dalo groteskní dimenzi. Postaral se o to německý soudní tlumočník. V souvislosti s tehdejší vypjatou atmosférou usoudila i nacistická Bezpečnostní služba (SD), že jde o závažnou věc, takže hned následujícího dne po vynesení rozsudku o ní pražský šéf SD Walter Jacobi informoval K. H. Franka. Citujme bez většího komentáře z tohoto dokumentu, je dostatečně vypovídající. *„Vzhledem k tomu, že církevní hodnostáři srbsko-ortodoxní církve nebyli, jak bývá normálně zvykem (...), odsouzení k smrti ve zkráceném řízení, nýbrž při soudním procesu, byl přítomnými všeobecně očekávan ukázkový proces, jenž přinese senzace. Při takových procesech záleží na vlastnostech publika. To se však skládalo pouze z osob, kterým nebyla cizí instituce tajné státní policie, jakož i samotná materie,“* stálo ve sdělení Frankovi.

Jak Němci ovládající češtinu, tak také přítomní čeští aktivističtí novináři (jmenováni byli Scheinost, Werner a Zavřel) velmi

kritizovali činnost tlumočnicka. „Ten překládal často nesprávně nebo jen všeobecně, a nadto, domnívaje se, že zná přesně předmět procesu, pokládal sám od sebe otázky nebo otázky předsedy stanného soudu blíže vysvětloval a tím předbíhal kladení dalších otázek. Nakonec častěji sám od sebe něco připojoval. Když například žalobce požadoval pro souzené smrt, přeložil to tlumočnick faráři Čiklovi tak, že má být zastřelen. Bylo pozorováno, že sami obžalovaní (např. kaplan Petřek) reagovali na překládání tlumočnickem potřásáním hlavou.“

Dostáváme se k aktovce: „Zejména čeští novináři se smáli, když se tlumočnick ptal jedné ze svědkyň na bomby v Gabčíkově aktovce. Slovo bomby totiž přeložil vulgárním českým slovem, jež znamená tolik, co varlata. Tlumočnick řekl (obdobně v tom smyslu) zpětně překládaje: ‚A když jste ta vejce viděla, co na to řekl Gabčík?‘ Svědkyně: ‚Řekl, že na ně nemám sahat, jinak by se něco stalo.‘ Čeští novináři jen stěží zadržovali smích.“

Aktovkami se to v zatáčke jen hemžilo, napsal Karel Sýs ve své knize *Akce Heydrich*. Chlapci si prý před činem vzali aktovky, které už brzy bude znát celá Praha, celý protektorát, celý svět. Ovšem nejdůležitější byla podle Sýse aktovka třetí, aktovka Heydrichova. Třetí aktovka na místě činu.

AKTOVKA HEYDRICHOVA

Ladislav Vaněk, velký mystifikátor (nejen) v Heydrichově kauze a životní sok spisovatele Miroslava Ivanova ohledně výkladu atentátu, sdělil světu v roce 1961 senzační informaci: Kubiš prý byl určen především k tomu, aby se zmocnil Heydrichovy aktovky. Byl prý hrozně nešťastný, že je „odsouzen k tomu, aby kradl aktovku“.

Dále Vaněk: „My jsme věděli, že v ní asi bude Heydrichův plán na vysídlení českého obyvatelstva, návrh na mobilizaci obyvatel protektorátu a pravděpodobně i výsledek jednání Heydricha s Canarisem. A co nás obzvlášť zajímalo, byl osud Reného, majora abwehru, jehož spolupráci s domácím odbojem gestapo nedávno odhalilo. A Heydrich si byl důležitostí materiálů ve své aktovce vědom také. Hned po svém zranění hledá ‚Mappe‘. Je pokládán na nákladní vůz a křičí ‚Mappe‘, fabuloval mimořádně kontroverzní Vaněk. „Ještě když si lehá na operační stůl, prosil, aby aktovka byla postavena tak, aby na ni viděl.“

Spisovatel Sýs uvádí rovněž, že součástí plánu při útoku na Heydricha bylo zmocnit se Heydrichovy aktovky, již si prý její majitel hlídal jako oko v hlavě – v zatačce i v nemocnici Bulovka. Gabčík s Kubišem prý chtěli získat Heydrichovu aktovku neporušenou, a proto přeřadili bombový útok na druhou kolej. To je však pouhá spekulace. Heydrichova aktovka totiž v plánu útoku na zastupujícího říšského protektora vůbec nebyla. Obsahovala-li by tajné materiály mimořádné důležitosti, zejména koncepčního charakteru, ty by se padnutím do rukou nepříteli okamžitě staly makulaturou, vhodnou jedině tak pro pozdější historický výzkum. Každá informace ve sféře tajných služeb a subverze má význam pouze tehdy, neví-li protivník, že druhá strana ví...

A co se s Heydrichovou aktovkou po útoku vlastně stalo? Také to je předmětem četných dohadů a spekulací. Když se Heinz Pannwitz, šéf vyšetřovací skupiny gestapa a hlavní autor zprávy o vyšetřování útoku na Heydricha, vyhotovené v září 1942, dal po letech do vzpomínání, neopřehlé však o archivní podklady a citelně zkorodovaného časem, uvedl ve své stati, zveřejněné v roce 1959, že úředníci gestapa, přispěchavší do nemocnice Bulovka, „*hned v místnosti před operačním sálem našli Heydricha, který seděl s obnaženým trupem na operačním stole*“ (přejděme shovívavě zvláštní výskyt operačního stolu před operačním sálem – pozn. aut.). *Heydrich se otočil, když poznal úředníka (samotného Pannwitze – pozn. aut.), otázel se ho, co se stalo s jeho aktovkou. Řekli jsme mu, že vše je v nemocnici, ačkoliv jsme nic přesného nevěděli. Heydrich měl totiž téhož dne odletět do vůdcova hlavního stanu a všechn materiál pro jednání – samé ,tajné říšské záležitosti’ - byl v jeho tašce.*“

Miloslav Jenšík, autor knihy *Anthropoid kontra Heydrich*, zjevně z citované Pannwitzovy práce vycházel, když napsal: „*Když tam (do nemocnice – pozn. aut.) dorazí Pannwitz a Heydrich se ho ptá, kam se poděla jeho aktovka, která zůstala ležet na zadním sedadle auta, vyděšený vrchní komisař jen špitá, že všechno je v nejlepším pořádku a v duchu se modlí, aby se aktovka neztratila. Má z pekla štěstí, protože po chvilce ji do nemocnice přinese jiný horlivý Čech; ani nepočká na svých třicet stříbrných.*“

„Tato aktovka putuje z legendy do legendy, tu a tam se ztratí, aby skončila v anglických či sovětských sejfech, ač zřejmě skončila docela prozaicky v rukou německých úřadů,“ vystihl fenomén Hedrichovy aktovky Karel Sýs.

Vzápětí po útoku na Heydricha byla příslibena finanční odměna tomu, kdo poskytne informace vedoucí k dopadení pachatelů. Za tímto účelem vznikl zvláštní fond odměn spravovaný Úvěrovým ústavem Němců (*Kreditanstalt der Deutschen*) v Praze na evidenčním kontě č. 4101, se kterým směl disponovat pouze státní tajemník K. H. Frank. Z tohoto fondu obdrželo odměnu více než 90 osob, Čechů i Němců. Část z nich se rekrutovala z lidí, kteří se v době útoku na Heydricha nacházeli na místě činu a tak či onak mu pomohli či poskytli gestapu důležité informace. Celkem bylo vyplaceno 15 399 000 korun. Nejvíce – po pěti milionech – dostali bývalí parašutisté Karel Čurda a Viliam Gerik. Následovalo osm vyplacených odměn po 200 000 korunách, jedna odměna 150 000 korun, 18 odměn stotisícových. Zbývající odměny byly výrazně nižší.

Odměnu ve výši 100 000 korun dostal také policejní strážník Michal Lofergyuk. Návrh na jeho odměnění byl formulován stručně: Poskytl na místě činu obergruppenführerovi pomoc a doprovodil ho do nemocnice Bulovka, odkud jako první vyrozuměl služebnu říšského protektora.

Co Lofergyuk konkrétně vykonal, je zachyceno v hlášení prezidia Policejního ředitelství v Praze, podaném Úřadu říšského protektora ještě v den útoku na Heydricha: „Strážník Michal Lofergyuk, evidenční číslo 2036, jel dnes dopoledne v uniformě, ale mimo službu, tramvají do Kobylis. Když tramvaj přijela k Vychovatelně, slyšel silnou detonaci. Tramvaj zůstala stát. Lofergyuk vyskočil z vozu a spěchal směrem k místu detonace. Viděl vůz s poznávací značkou SS-3 a poznal pana zastupujícího říšského protektora. V blízkosti stálo dodávkové auto firmy Holan, řidič ale nebyl u vozu. Pan zastupující říšský protektor řekl uvedenému strážníkovi: ‚Rychle do nemocnice.‘ Lofergyuk okamžitě našel řidiče dodávky, dovedl ho k vozu, pan zastupující říšský protektor se posadil vedle řidiče, strážník dozadu na vůz a automobilem rychle jeli do nemocnice Bulovka. Cestou požádal pan zastupující říšský protektor o zastavení auta

a řekl: „Je mi zle, chtěl bych si lehnout.“ Lofergyuk a řidič vozidla František Šitta (...) položili pana zastupujícího říšského protektora dozadu a jeli pak rychle do již uvedené nemocnice.“

A nyní to, co nás zvláště zajímá: „Cestou do nemocnice upozorňoval pan zastupující říšský protektor na svoji aktovku (tuto větu pak K. H. Frank podtrhl červenou tužkou – pozn. aut.). V nemocnici byla aktovka spolu s panem zastupujícím říšským protektorem přenesena do operačního sálu. Po krátké chvíli vyšla z operačního sálu zdravotní sestra s aktovkou a pistolí. Oboje v přítomnosti strážníka Lofergyuka uzavřela do prázdného nemocničního pokoje, zřejmě určeného pro pana zastupujícího říšského protektora, a klíče od něho předala strážníkovi. Lofergyuk pak čekal na chodbě před vchodem do operačního sálu. Mezitím se zde objevil strážmistr Ochrané policie (Schutzpolizei), který Lofergyuka požádal o klíč od uzamčeného nemocničního pokoje, otevřel ho a vzal si uvedené věci pana zastupujícího říšského protektora.“

Ano, Heydrichova aktovka skutečně docela prozaicky skončila v rukou německých úřadů. Že bychom tak téma aktovek kolem Reinharda Heydricha vyčerpali?

AKTOVKA ČTVRTÁ!

Nikoliv, dostáváme se totiž k aktovce čtvrté. K aktovce zatím zcela neznámé, nezachycené dosud českou publicistikou, zabývající se od roku 1945 atentátem. K aktovce záhadné s neméně záhadným majitelem.

SS-Obersturmbannführer Robert Gies, šéf sekretariátu státního tajemníka K. H. Franka, poslal 26. června 1942 šéfovi protektorátního gestapa SS-Standartenführerovi Geschkemu následující sdělení: „Krátkce po atentátu na SS-Obergruppenführera Heydricha se jistý Josef Mikota z Prahy-Strašnic pokoušel fotografovat vůz obergruppenführera Heydricha. Jmenovanému byly na pokyn SS-Obergruppenführera Franka odňaty veškeré v jeho držení nacházející se předměty. Tento materiál vám zasílám s prosbou o prohlédnutí a – v případě, že tento materiál může být vydán – o jeho vrácení jmenovanému. Heil Hitler!“

Připojen byl „Obsah aktovky zajištěné na místě napadení SS-Obergruppenführera Heydricha“:

- 1 aktovka (hnědá, kožená)
- 1 termoska
- 1 brýle se zlatou obroučkou (firma Pokorný optik, Praha II, Karlovo náměstí 9)
- 1 foukací harmonika zn. Echo luxe
- 1 síťovka
- 1 kapesní nůž v koženém pouzdře
- 1 svazek s pěti klíči a mosazným přívěškem „Mikota“
- 1 fotoaparát Rolleiflex č. 293138
- 1 nastavná čočka pro foto č. 453944 zn. Zeiss
- 1 sluneční clona s nastavnou čočkou a žlutým filtrem a koženou stěrkou
- 1 lahvička „Cibalgín“ 15 ccm
- 1 pilníček na nehty s pouzdem
- 1 porce sulcu
- 1 bramborový moučník
- ½ vymačkaného citrónu
- 1 brousek na nože
- 1 pinzeta
- 1 lžíce (bakelit)
- 1 škrabka na brambory
- 1 papírový motouz
- 1 noviny Veřejná služba
- 3 papírové obálky
- 1 účet z pokladny
- 1 lístek s poznámkami
- 1 gumová hadička
- 5 kalendářů
- 1 ochranná krytka pro foto
- 1 obal se závěsným očkem
- 1 náprsní taška s papíry
- 1 občanská legitimace na jméno Mikota
- 1 průkaz ke vstupu do prostorů pošty

1 legitimace na tramvaj
1 rukojeť od dětské pistole
1 služební předpis pro provoz pošty
1 zápisník
různé kontrolní ústřižky

Snůška předmětů až surrealistická, uvážíme-li, že onen Mikota, s největší pravděpodobností poštovní úředník a fotoamatér, ji zřejmě denně vlácel po Praze!

Jiné informace jsme o majiteli čtvrté aktovky nezískali.

Aktovka lajdáckého špióna

Byl člověkem průměrných schopností, zato však nadprůměrné amorálnosti a požívačnosti. Takových lidí je mnoho, velmi mnoho. Možná i převažují a během staletí upevňují a rozšiřují svůj genetický potenciál.

Jmenoval se Jaroslav Falout. Byl to špatný voják, nenápadný ouřada a diletantský špión. Na základě té třetí charakteristiky však zanechal skurilní šlápotu v českých dějinách.

Falout přišel na svět v roce 1886. O jeho životě toho – do doby, kdy v něm sehrála fatální roli jeho aktovka – mnoho nevíme. Ostatně: zase tak důležité pro náš příběh to není. Studoval na reálném gymnáziu, v kvartě však propadl. Nastoupil pak jako elév k hudbě 51. pěšího pluku rakousko-uherské armády, čímž započala jeho skromná vojenská kariéra. V roce 1909 se stal šikovatelem (feldvéblem čili rotmistrem v modernějším pojetí). O jeho účinkování v době první světové války nemáme zpráv. Víme však, že po vzniku Československé republiky projevil přání sloužit dál v armádě, teď už republikánské, a že jeho přání bylo vyslyšeno. Na jaře roku 1919 byl na vlastní žádost zařazen ke kancelářské praxi. Teplá a suchá kancelář daleko předčí vítr a déšť na cvičišti, to byla asi jeho skromná filozofie...

Teprve Československá republika Faloutovi umožnila státi se důstojníkem. Bezvýznamným sice, ale přesto. Od 1. ledna 1919 působil v hodnosti poručíka ve spisovně armádního sboru, o rok později byl povýšen na nadporučíka. Jeho služební hodnocení byla výborná: je disciplinovaný, pilný, při práci nehledí na čas...

Nebylo proto překvapující, že k 15. květnu 1924 byl Falout přeložen do spisovny hlavního štábu československé armády a později se stal správcem kanceláře operačního oddělení hlavního štábu. Výborné služební hodnocení přetrvává a v roce 1925 je Falout povýšen na kapitána.